

Ester Bognárová: *Proměny časopisů pro děti a mládež vydávaných před a po roce 1989*

(posudek vedoucího bakalářské práce na oboru Český jazyk a literatura na FF UK v Praze)

Cíl práce, její účel a směřování

Práce byla už svým zadáním pojatá jako heuristická – měla nabídnout co nejpřesnější popis, analýzu a případně i výklad proměn vybraných dětských časopisů z hlediska jejich literárního obsahu na vývojové ose několika desetiletí s důrazem na přelom, představovaný rokem 1989. Ester Bognárová si materiál specifikovala na dva dostatečně nosné a zároveň kontrastní časopisy – *Mateřídoušku* a *ABC*. Účel práce, tj. empirický popis jednotlivých vzorků (vývojových fází) a vývojové srovnání, se v zásadě naplnit podařilo a práce nabízí materiálově pojatou charakteristiku literárního obsahu a jeho proměn na rozsáhlé časové ose. Práce tak směřuje k hlubší materiálové sondě, než jakou umožnil celkový záběr někdejší disertační práce Štefana Švece *Dějiny českojazyčných časopisů pro děti v letech 1850–1989*, modifikované poté do knižní podoby pod názvem *Česky psané časopisy pro děti (1850–1989)* (Praha: Karolinum, 2014).

Metodologie

Švecova disertace zároveň měla poskytnout určitý metodologický rámec pro tuto bakalářskou práci. Práce sleduje literární a sním bezprostředně související kulturní obsah z hlediska žánrového, autorského, tematického a věnuje pozornost i celkovému časopiseckému kontextu z hlediska jeho vizuálního ztvárnění (formát, ilustrace, typografie apod). Tyto jednotlivé popisné segmenty pak měly sloužit jako východisko pro vývojově pojatou komparaci stabilního a proměnlivého obsahu z hlediska dobového kulturního a společenského kontextu. Tento výkladový krok se ale povedlo realizovat jen formou dílčích komentářů.

Práce s odbornou literaturou

Heuristický charakter takto pojaté práce minimalizoval roli odborné literatury, zvláště s vědomím faktu, že tento typ výkladových analýz časopisů bohužel v české akademické tradici až na pár výjimek chybí. Práce se opírala o dostupné dobové soudy a postuláty, jež byly příležitostně publikovány v časopise *Zlatý máj*, a o standardní slovníkové a encyklopedické zdroje. Tato východiska autorce umožnila materiál uchopit z hlediska jeho specifčnosti, tedy chápat dětský časopis jako specifický druh média, určený vnímátele, jehož reakce a způsoby rozumění nejsou zcela ověřitelné, ale zároveň vnímátele, na něž především komunistická rétorika kladla velký důraz jako na budoucnost a naději, což autonomní literární obsah vystavuje i kritériím výchovným, didaktickým apod.

Styl a prezentace

Poněkud monotónní, mechanický styl práce je dán žánrem, který se blíží slovníkovému popisu, a autorce jej nelze myslím klást za vinu. Výchozí popisné charakteristiky měly být podloží pro již zmíněný výkladový výkon, který by dynamizoval i jazyk a styl; k němu však práce letmo nakročí jen příležitostně. Je také evidentní, že charakter materiálu kladl zátěž na literárněhistorické a kulturněhistorické vědomostní vybavení autorky. Autoři příspěvků do literárních časopisů pro děti a mládež bývají – kromě nepoměrně užší škály „velkých“ jmen – spíše tvůrci z literárního okraje, a

proto toto psaní vyžaduje i velice detailní znalost jednotlivých autorských jmen a osudů. Protože se této znalosti autorce ne vždy dostává, nemůže být schopna rozlišovat mezi jmény pozoruhodnými a jmény, která pouze naplňují výčty přispěvatelů. Přesto bych právě tady chtěl ocenit práci, kterou si s pronikáním do neznámých a hodnotově okrajových sfér autorka dala.

Celková koherence a akademická disciplinovanost

Jde o práci svým charakterem spíše historickou než literárněvědnou, a to právě i nároky na fyzický čas a prostor, který bylo třeba prozkoumání tohoto vzorkového materiálu věnovat. Koherence práce má, jak již bylo zmíněno, spíše mechanický charakter, nicméně ve výsledku nabízí práce literárním a kulturním historikům poměrně dobře popsany a zpracovaný materiál, který je možné dál vykládat a interpretovat. Časové a další limity neumožnily, aby práce dospěla do stadia uceleného a konceptuálně nějak koncipovaného výkladu, nicméně míra odvedené práce je na ní myslím zjevná.

Celkové hodnocení

Na základě výše uvedeného **doporučuji tuto bakalářskou práci k obhajobě** a navrhuji její hodnocení známkou **velmi dobře nebo dobře** na základě průběhu obhajoby.

V Praze dne 29. 8. 2016

Prof. PhDr. Petr Bílek, CSc.